

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Ivy Suneghové a soudkyň Mgr. Soni Burešové a JUDr. Jany Šrédlové ve věci

žalobkyně: **I. J.**, narozená xxx
bytem xxx
zastoupená advokátkou Mgr. Lucií Růžičkovou
sídlem Jana Růžičky 1165/2a, 140 00 Praha 4

proti
žalované: **Generali Česká pojišťovna a. s.**, IČO 452 72 956
sídlem Spálená 75/16, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem JUDr. Robertem Němcem, LL.M.
sídlem Jáchymova 26/2, 110 00 Praha 1

o určení trvání pojistného vztahu,

k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 12. prosince 2022, č. j. 64 C 180/2020 – 52,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**
- II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalované náklady odvolacího řízení 4 356 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám JUDr. Roberta Němce, LL.M., advokáta.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu na určení, že pojištění sjednané mezi žalobkyní a žalovanou na základě pojistné smlouvy PROFI Invest č. 7170569716 ze dne 31. 8. 2010

Shodu s prvopisem potvrzuje D. B.

trvá [výrok I], a uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 8 712 Kč k rukám právního zástupce žalované, do tří dnů od právní moci rozsudku [výrok II].

2. Soud I. stupně takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala určení trvání pojistné smlouvy č. 7170569716, kterou dne 31. 8. 2010 sjednala s žalovanou investiční životní pojištění PROFI Invest. Součástí pojistné smlouvy byly všeobecné pojistné podmínky ŽP-VPP-DIM-0001 a doplňkové pojistné podmínky ŽP-DPP-DIM-0001. V průběhu trvání pojištění uhradila žalované od 3. 9. 2010 do 20. 2. 2014 celkem 401 991 Kč. Žalobkyně hradila pojistné za více než dva roky pojištění. V dopise ze dne 24. 5. 2016 žalovaná sdělila žalobkyni, že pojištění zaniklo pro neplacení pojistného k 1. 2. 2014, s čímž žalobkyně nesouhlasila. V daném případě došlo dle článku 1.5.3. doplňkových pojistných podmínek k tzv. redukci pojištění a žalobkyni zanikla povinnost platit běžné pojistné. Žalobkyně se proto domáhala určení existence pojistného vztahu. Naléhavý právní zájem za žalovaném určení spatřovala žalobkyně v potřebě postavit najisto, zda v případě pojistné události bude žalobkyně, popř. oprávněná osoba (v případě smrti žalobkyně), oprávněna domáhat se pojistného plnění.
3. Žalovaná se žalobou nesouhlasila. Žalobkyně pojistné neplatila řádně, protože byla 9. 11. 2012 a 9. 1. 2013 upomínána o zaplacení dlužného pojistného. Žalobkyně ani na základě druhé upomínky dlužné pojistné neuhradila, pojistná smlouva proto ke dni 1. 2. 2014 zanikla, o čemž byla žalobkyně informována dopisem ze dne 8. 3. 2014. Žalovaná odkazovala na článek 6.5.2. doplňkových pojistných podmínek. Žalobkyně nehradila pojistné řádně; k 9. 11. 2012 byla v prodlení s hrazením pojistného ve výši 18 328 Kč a k 9. 1. 2013 byla v prodlení s hrazením pojistného ve výši 26 661 Kč. V důsledku toho nebyla vytvořena dostatečná výše kapitálové hodnoty pro další trvání pojištění, respektive nebyla vytvořena dostatečná částka potřebná pro platby počátečních a správních nákladů, rizikového pojistného a případných poplatků za další trvání pojištění. Pojištění proto dle článku 10.1. písm. b) všeobecných pojistných podmínek a dle článku 1.6.5.2. doplňkových pojistných podmínek zaniklo.
4. Soud I. stupně provedeným dokazováním zejména zjistil, že dne 31. 8. 2010 byla mezi účastnicemi uzavřena pojistná smlouva PROFI Invest č. 7170569716 o životním pojištění a investičních službách žalované. Pojistná smlouva byla uzavřena s počátkem pojištění od 1. 9. 2010 na pojistnou dobu 24 let. Sjednáno bylo pojištění pro případ smrti s pojistnou částkou 10 000 Kč, pojištění pro případ nemoci s pojistnou částkou 200 Kč při pobytu v nemocnici ve formě denní dávky, dále úrazové pojištění. Žalobkyně se zavázala platit měsíční pojistné ve výši 1 000 Kč s tím, že se pojistné umístí v investičním programu žalované, a to ve fondu dynamického portfolia v rozsahu 30 %, ve fondu nových ekonomik ČP Invest v rozsahu 30 %, fondu zlatý ČP Invest v rozsahu 20 % a v programu kapitálová s vyhlášenou úrokovou mírou v rozsahu 20 %. Před uzavřením pojistné smlouvy převzala žalobkyně Doplňkové pojistné podmínky - verze ŽP-DPP-DIM-0001 [dále také jen „DPP“] a Všeobecné pojistné podmínky pro životní pojištění – verze ŽP-VPP-DIM-0001 [dále také jen „VPP“], což potvrdila svým podpisem.
5. Z VPP soud I. stupně mimo jiné zjistil, že dle článku 10 může k zániku pojištění dojít mimo jiné uplynutím doby a nezaplacením pojistného.
6. Z DPP soud I. stupně zejména zjistil, že dle článku 1.5. může pojistník v době trvání pojištění požádat pojistitele o změnu rozsahu pojištění. Pokud bylo zaplaceno běžné pojistné za dobu stanovenou ve VPP a nezaplatí-li pojistník řádně běžné pojistné za další pojistná období, dojde v 00:00 hodin prvního dne po uplynutí lhůty stanovené pojistitelem v upomínce na zaplacení pojistného k redukci pojištění. Dojde-li v důsledku neplacení pojistného nebo na žádost pojistníka k redukci pojistné částky, zůstává zachováno pojištění pro případ smrti nebo dožití, pojištění závažných onemocnění a pojištění kritických onemocnění, byla-li sjednána, a zanikají všechna další sjednaná pojištění a nároky. Pojistná částka pro případ smrti, pro případ dožití a pro případ závažných onemocnění, pro případ kritických onemocnění, byla-li sjednána, se snižuje na redukovanou pojistnou částku stanovenou podle pojistně technických zásad pojistitele. Při

Shodu s prvopisem potvrzuje D. B.

dožití konce pojištění pojistitel vyplatí pojištěnému kapitálovou hodnotu pojištění ve výši stanovené k datu konce pojištění a redukovanou pojistnou částku pro případ dožití, byla-li sjednána. Při smrti pojištěného před dožitím sjednaného konce pojištění vyplatí pojistitel oprávněné osobě redukovanou pojistnou částku pro případ smrti a kapitálovou hodnotu pojištění ve výši stanovené k datu oznámení pojistné události pojistiteli. U redukovného pojištění pojistníkovi zaniká povinnost platit běžné pojistné. Dle článku 1.6. DPP pojištění zaniká mimo jiné z důvodu neplacení běžného pojistného. Podle článku 1.6.5.2 DPP zaniká rovněž, jestliže u pojištění s redukovanou pojistnou dobou součet rizikového pojistného, počátečních a správních nákladů a poplatků je vyšší než kapitálová hodnota s garantovanou technickou úrokovou mírou, pojištění zaniká.

7. Z dopisu žalované ze dne 9. 5. 2011 a ze dne 8. 6. 2011 soud I. stupně zjistil, že žalobkyně žádala o změnu pojistné smlouvy bez redukce pojistné částky. Dodatky k pojistné smlouvě došlo s účinností od 1. 6. 2011 k navýšení pojistného na 6 000 Kč měsíčně a s účinností od 1. 7. 2011 k navýšení pojistného na 14 333 Kč měsíčně.
8. Z přehledu plateb soud I. stupně zjistil, že žalobkyně od 3. 9. 2010 do 22. 3. 2011 platila pojistné 1 000 Kč měsíčně. Dne 4. 4. 2011 zaplatila částku 5 000 Kč, dne 27. 4. 2011 částku 6 000 Kč a dne 12. 5. 2011 částku 100 000 Kč. V období od 26. 5. 2011 do 27. 11. 2012 platila žalobkyně pojistné 6 000 Kč měsíčně a v období od 28. 12. 2012 do 27. 6. 2013 platila pojistné 14 333 Kč měsíčně. Dne 27. 6. 2013 zaplatila žalobkyně částku 26 661 Kč a od 22. 7. 2013 do 20. 2. 2014 platila měsíčně 6 000 Kč.
9. Soud I. stupně dále zjistil, že dopisem ze dne 9. 11. 2012 byla žalobkyně upomínána o úhradu dlužného pojistného 18 328 Kč a dopisem ze dne 9. 1. 2013 byla žalobkyně upomínána o úhradu dlužného pojistného ve výši 26 661 Kč. Dopisem ze dne 9. 12. 2013 vyzývala žalovaná žalobkyni k zaplacení dlužného pojistného ve výši 41 665 ve lhůtě do 31. 1. 2014 a zároveň ji upozornila, že v opačném případě pojistná smlouva zanikne nebo dojde k redukci pojištění.
10. Další navržené důkazy soud I. stupně pro nadbytečnost neprováděl, popř. nehodnotil.
11. **Po právní stránce** soud I. stupně vzhledem k datu uzavření pojistné smlouvy aplikoval s odkazem na § 3028 odst. 3 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník [dále jen „o. z.“], zák. č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě [dále jen „zák. o pojistné smlouvě“], a zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník [dále jen „obč. zák.“]. Soud I. stupně uvážil, že žalobkyně měla především zájem o investici pojistného, neboť pojistná částka pro případ smrti byla sjednána v minimální výši. Žalobkyně nežádala o redukci pojistné částky, žádala pouze o navýšení pojistného, což dle názoru soudu I. stupně svědčí o vůli žalobkyně investovat pojistné prostřednictvím sjednaného investičního produktu, a nikoliv o jejím zájmu v případě pojistné události smrti získat pojistné plnění ve výši nižší než 10 000 Kč, protože logicky musí měsíční pojistné přesahovat po odpočtu nákladů pojistitele, pojistnou částku. Soud I. stupně dále uvážil, že ujednání o zániku závazku žalobkyně platit běžné pojistné pro případ smrti dle článku 1.5.3.5 a článku 1.6.5.2 DPP po redukci pojistné částky 10 000 Kč a při existenci nároku žalované na náklady a poplatky spojené za evidenci podílových jednotek, je neplatné dle § 39 obč. zák. pro rozpor se zákonem, neboť obchází účel synallagmatického závazkového vztahu ve smyslu § 2 a § 20 zák. o pojistné smlouvě a je i v rozporu s požadavkem rozumného a spravedlivého uspořádání vztahů ze smlouvy o pojištění pro případ smrti, jde-li o jeho zánik.
12. Soud I. stupně proto uzavřel, že k zániku předmětné pojistné smlouvy došlo z důvodu neplacení pojistného k 1. 2. 2014 na základě upomínky žalované ze dne 9. 12. 2013 a že z tohoto důvodu žalobkyni nesvědčí na žalovaném určení naléhavý právní zájem.
13. Soud I. stupně proto žalobu jako nedůvodnou zamítl. Výrok o nákladech řízení odůvodnil soud I. stupně odkazem na § 142 odst. 1 o. s. ř.

Shodu s prvopisem potvrzuje D. B.

14. Proti rozsudku soudu I. stupně podala **žalobkyně včasné a přípustné odvolání**. Vytýkala soudu I. stupně, že na základě provedeného dokazování dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním a že věc nesprávně právně posoudil.
15. Žalobkyně setrvala na své argumentaci, že v daném případě mělo dle článku 1 bodu 5.3.1 DPP dojít k redukcí pojištění, nikoliv k zániku pojištění. Žalobkyně zaplatila pojistné za více než 2 roky, po uplynutí lhůty stanovené žalovanou v upomínce proto mělo dojít dle § 57 zák. o pojistné smlouvě a dle pojistných podmínek žalované k redukcí pojištění. Pojištění pro případ smrti nebo dožití zůstalo zachováno, a to bez povinnosti platit další pojistné. Obsahem odkazovaných ustanovení se však soud I. stupně nezabýval, nevypořádal se ani s obsahem upomínky žalované, dle které v případě, že dlužné pojistné nebude uhrazeno, dojde buď k zániku pojištění, nebo k redukcí pojištění.
16. Obrana žalované, že nebyla vytvořena dostatečná částka potřebná pro platby počátečních a správních nákladů, rizikového pojistného a případných poplatků za další trvání pojištění, není důvodná, neboť strhávání nákladů a poplatků a rizikového pojistného nebylo platně sjednáno a žalobkyně nebyla oprávněna snižovat kapitálovou hodnotu pojištění. Nevytvoření dostatečné rezervy pro platby těchto nákladů jako důvod zániku pojistné smlouvy neobstojí.
17. Není proto správný závěr soudu I. stupně, že smlouva zanikla k 1. 2. 2014 a že žalobkyni nesvědčí naléhavý právní závěr na žalovaném určení. Má-li být pojistná smlouva v redukcí, je zachováno pojištění pro případ smrti, a žalobkyně má naléhavý právní zájem na tom, aby bylo postaveno na jisto, zda bude mít v případě vzniku pojistné události manžel žalobkyně nárok na pojistné plnění. Soud I. stupně se však s argumentací žalobkyně nevypořádal.
18. Žalobkyně proto navrhovala, aby odvolací soud napadený rozsudek pro nepřezkoumatelnost zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.
19. **Žalovaná ve vyjádření k odvolání** souhlasila se závěrem soudu I. stupně, že na žalovaném určení není dán naléhavý právní závěr ve smyslu § 80 o. s. ř. Ani v odvolání žalobkyně naléhavý právní zájem netvrdí a neprokazuje. Odvolání žalobkyně je proto nepřípustné dle § 202 odst. 3 o. s. ř.
20. Žalovaná z opatrnosti zopakovala, že závěr o zániku pojistné smlouvy k 1. 2. 2014 z důvodu neuhrazení dlužného pojistného 41 665 Kč do 31. 1. 2014, byl aprobován rovněž ze strany finančního arbitra v rámci předchozího řízení sp. zn. FA/SR/ZP/1696/2016, v rámci kterého se žalobkyně domáhala bezdůvodného obohacení a určení neplatnosti předmětné pojistné smlouvy. S ohledem na závěry finančního arbitra nemůže být žalobkyně v nejistotě ohledně trvání pojistné smlouvy.
21. Strhávání splátek na počáteční a správní náklady a na rizikové pojistné vyplývá mimo jiné z článku 1. bodu 2.5., 3.1. a 6.6. DPP. Tvzení žalobkyně, že pojistná smlouva měla přejít do režimu redukovaného pojištění, proto není správné. Pojistná smlouva zanikla v souladu s ustanoveními pojistné smlouvy a DPP a žalobkyni byla vyplacena částka kapitálové hodnoty s negarantovanou úrokovou mírou v celkové hodnotě 5 001 Kč. V daném případě byly naplněny předpoklady stanovené v § 20 zák. o pojistné smlouvě a pojištění tak zaniklo.
22. Z důvodu nedostatku naléhavého právního zájmu nebylo důvodu, aby soud I. stupně coby otázku předběžnou řešil platnost či neplatnost pojistné smlouvy.
23. Rozsudek soudu I. stupně není dle žalované nepřezkoumatelný, neboť je zřejmé, na základě jakých důvodů soud I. stupně žalobu zamítl.
24. Žalovaná navrhovala, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdil a přiznal žalované právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.
25. Odvolací soud se nejprve zabýval tím, zda je odvolání žalobkyně přípustné. Podle § 202 odst. 3 o. s. ř. odvolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné. Odvolání žalobkyně však nesměruje

Shodu s prvopisem potvrzuje D. B.

toliko vůči důvodům rozhodnutí, odvoláním byl výslovně napaden rozsudek celý, včetně jeho výrokové části. Žalobkyně v odvolání argumentuje ve prospěch svého tvrzení o existenci naléhavého právního zájmu na žalovaném určení a ve prospěch svého tvrzení o trvání pojistné smlouvě v redukované podobě. Ustanovení § 218 písm. c) o. s. ř. se proto neuplatní.

26. Dále odvolací soud neshledal důvodnou odvolací námitkou žalobkyně, že je rozsudek soudu I. stupně nepřezkoumatelný.
27. Měřítkem toho, zda napadené rozhodnutí soudu I. stupně je či není přezkoumatelné, je především zájem účastníků řízení na tom, aby mohli náležitě použít v odvolání proti tomuto rozhodnutí odvolací důvody. Jednotlivé - byť i ne zcela příléhavé - věty uvedené v odůvodnění nemohou způsobit nepřezkoumatelnost rozhodnutí jako celku. Rozhodnutí není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nebyly na újmu uplatnění práv odvolatele [vizte např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, uveřejněný pod č. 100/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek].
28. V daném případě žalobkyně na základě rozsudku soudu I. stupně zformulovala obsáhlé odvolání, ve kterém soudu I. stupně vytýká nedostatky stran zjištěného skutkového stavu a dále i nesprávné právní posouzení věci. Z odůvodnění soudu I. stupně se podává, jaká učinil z provedeného dokazování skutková zjištění a proč neprovedl další důkazy. Podává se rovněž, jak věc posoudil pro právní stránce, když zejména shledal ustanovení o zániku závazku žalobkyně platit pojistné v případě redukce pojistné smlouvy pro rozpor se zákonem neplatným a když proto uzavřel, že pojistná smlouva zanikla pro neuhrazení dlužného pojistného ke dni 1. 2. 2014. Z důvodu zániku pojistné smlouvy neshledal soud I. stupně naléhavý právní zájem žalobkyně na žalovaném určení.
29. **Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek** dle § 212 a § 212a o. s. ř., včetně správnosti postupu v řízení, který předcházel jeho vydání.
30. Odvolací soud zopakoval dle § 213 odst. 2 a 3 o. s. ř. při nařízeném jednání dokazování pojistnou smlouvou č. 7170569716 ze dne 31. 8. 2010, Doplnkovými pojistnými podmínkami verze ŽP-DPP-DIM-0001, Všeobecnými pojistnými podmínkami pro životní pojištění – verze ŽP-VPP-DIM-0001, dodatkem k pojistné smlouvě z 9. 5. 2011, dodatkem k pojistné smlouvě z 8. 6. 2011, nálezem finančního arbitra ze dne 27. 6. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1696/2016-9. Odvolací soud dále doplnil dle § 213 odst. 4 o. s. ř. dokazování životní pojistkou (písemným potvrzením o uzavření pojistné smlouvy) a rozhodnutím finančního arbitra o námitkách ze dne 9. 5. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1696/2016-29.
31. Z pojistné smlouvy č. 7170569716 ze dne 31. 8. 2010 a z životní pojistky odvolací soud zjistil, že mezi stranami byla uzavřena smlouva o životním pojištění PROFI Invest na pojistnou dobu 24 let, tj. s koncem pojištění 31. 8. 2034. Sjednáno bylo coby pojištění základní pojištění pro případ smrti s pojistnou částkou 10 000 Kč a pojištění pro případ nemoci s pojistnou částkou 200 Kč při pobytu v nemocnici ve formě denní dávky, dále bylo sjednáno úrazové pojištění dospělých s pojistnou částkou 200 000 Kč pro případ smrti následkem úrazu, s pojistnou částkou 200 000 Kč za trvalé následky úrazu, s pojistnou částkou 1 000 000 Kč za trvalé následky úrazu včetně progresivního plnění za trvalé následky úrazu, s denním plněním za dobu nezbytného léčení úrazu 200 Kč. Pojistné za úrazové pojištění bylo sjednáno ve výši 256 Kč, celkové měsíční pojistné bylo sjednáno ve výši 1 000 Kč měsíčně. Byl sjednán alokační poměr pro umístění běžného pojistného i mimořádného pojistného ve vnitřních fondech žalované. Obmyšleným, který má právo na plnění při smrti žalobkyně, byl určen manžel žalobkyně.
32. Z článku 9. odst. 1 Všeobecných pojistných podmínek pro životní pojištění – verze ŽP-VPP-DIM-0001 odvolací soud zjistil, že pokud bylo u pojištění za běžné pojistné zapláceno pojistné alespoň za 2 roky a pokud nebylo běžné pojistné za další období zapláceno ve stanovené lhůtě, mění se pojištění na pojištění se sníženou pojistnou částkou (redukce pojistné částky), se sníženým důchodem (redukce důchodu), a to bez povinnosti platit další pojistné. Dle článku 9 odst. 3

Shodu s prvopisem potvrzuje D. B.

pojištění pro případ smrti, které bylo sjednáno na přesně stanovený počet, pro neplacení pojistného zaniká.

33. Z bodu 2.1. Doplnkových pojistných podmínek verze ŽP-DPP-DIM-0001 odvolací soud zjistil, že se běžným pojistným rozumí pojistné placené pojistníkem pravidelně v dohodnuté výši za dohodnutá pojistná období. Dle bodu 2.2. se mimořádným pojistným rozumí pojistné uhrazené v průběhu trvání pojištění nad rámec dohodnutého placení běžného pojištění. Dle bodu 2.3. se rizikovým pojistným rozumí úplata za pojištění rizika smrti nebo jiného rizika pojištěného pojištěným sjednaným pojistnou smlouvou. Dle bodu 2.5. se kapitálovou hodnotou rozumí aktuální hodnota pojištění a člení se na kapitálovou hodnotu s garantovanou technickou úrokovou mírou a kapitálovou hodnotu negarantovanou. Kapitálová hodnota se snižuje k 1. dni každého zúčtovacího období o rizikové pojistné na základě pojištění, počáteční a správní náklady a poplatky. Kapitálová hodnota se zvyšuje o zaplacené pojistné. Dojde-li k zániku pojištění nebo pojistné události s výplatou kapitálové hodnoty pojištění, stanoví pojistitel výši kapitálové hodnoty. Stanovení výše kapitálové hodnoty tvořené podílovými jednotkami vnitřního fondu je investičním úkonem, při kterém dochází k odkupu všech podílových jednotek vnitřního fondu.
34. Z článku 1 bodu 1.6. a 1.7. DPP odvolací soud zjistil, že pojistitel je oprávněn od data počátku pojištění první den každého zúčtovacího období snižovat kapitálovou hodnotu pojištění o rizikové pojistné. Rizikové pojistné za základní pojištění stanoví pojistitel podle pojistné technických zásad pojistitele, především s ohledem na pohlaví a věk pojištěného, pojistnou částku platnou pro aktuální zúčtovací období a na zdravotní stav pojištěného k datu sjednání pojištění nebo k datu poslední změny pojistné částky nebo pojistného.
35. Z článku 1 bodu 5.3.1. DPP odvolací soud zjistil, že pojistitel je oprávněn od data počátku pojištění první den každého zúčtovacího období snižovat kapitálovou hodnotu pojištění o počáteční a správní náklady stanovené podle technických zásad pojistitele.
36. Z článku 1 bodu 5.3.3. DPP odvolací soud zjistil, že dojde-li k redukcí pojistné částky, zůstává zachováno pojištění pro případ smrti nebo dožití, pojištění závažných a kritických onemocnění, byla-li sjednána, všechna další sjednaná pojištění zanikají.
37. Z článku 2 bodu 1.2. DPP odvolací soud zjistil, že dojde-li v době trvání pojištění ke smrti pojištěného, pojistitel vyplatí oprávněné osobě sjednanou pojistnou částku pro případ smrti a kapitálovou hodnotu pojištění ve výši stanovené k datu oznámení pojistné události pojistiteli.
38. Z dodatku k pojistné smlouvě z 9. 5. 2011 odvolací soud zjistil, že s účinností od 1. 6. 2011 byl pro pojištění pro případ smrti dohodnut nový konec pojištění k 31. 5. 2045 a celkové pojistné činí 6 000 Kč měsíčně, z čehož 256 Kč je pojistné za úrazové pojištění. Z dodatku k pojistné smlouvě z 8. 6. 2011 odvolací soud zjistil, že s účinností od 1. 7. 2011 byl pro pojištění pro případ smrti dohodnut nový konec pojištění k 30. 6. 2045 a celkové pojistné činí 14 333 Kč měsíčně, z čehož 256 Kč je pojistné za úrazové pojištění.
39. Z nálezu finančního arbitra ze dne 27. 6. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1696/2016-9, odvolací soud zjistil, že finanční arbitr zastavil řízení v části úrazového pojištění a pojištění pro případ nemoci při pobytu v nemocnici ve formě denní dávky a ve zbývající části návrh žalobkyně, která se domáhala vyslovení neplatnosti části pojistné smlouvy č. 7170569716 ze dne 31. 8. 2010 a dále vydání bezdůvodného obohacení 237 552 Kč s příslušenstvím, zamítl. Z odůvodnění se podává, že se finanční arbitr prioritně zabýval důvodností námítky promlčení, kterou v řízení uplatnila žalovaná, a vzhledem k tomu, že ji shledal důvodnou, se již namítanými důvody pro neplatnost smlouvy pro neúčelnost nezabýval. Na požadovaném určení neplatnosti neshledal finanční arbitr naléhavý právní zájem. Finanční arbitr dle odůvodnění vzal v rámci úvah o námítce promlčení za prokázanou skutečnost, že pojištění zaniklo v důsledku neplacení pojistného k 1. 2. 2014, avšak žádný právní závěr o zániku pojištění sám nečinil.
40. Z rozhodnutí finančního arbitra o námítkách ze dne 9. 5. 2019, č. j. FA/SR/ZP/1696/2016-29,

Shodu s prvopisem potvrzuje D. B.

odvolací soud zjistil, že námitky žalobkyně byly zamítnuty a nález finančního arbitra ze dne 27. 6. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1696/2016-9, byl potvrzen. Dle odůvodnění postupoval finanční arbitr správně, když vzhledem k zásadě hospodárnosti řízení se nezabýval meritem věci poté, co shledal uplatněnou námitku promlčení důvodnou.

41. Po provedeném dokazování dospěl odvolací soud k závěru, že odvolání žalobkyně není důvodné.
42. Podle § 80 o. s. ř. určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, se lze žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem.
43. Podle ustálené soudní judikatury naléhavý právní zájem na určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, je dán zejména tam, kde by bez tohoto určení bylo ohroženo právo žalobce nebo kde by se bez tohoto určení jeho právní postavení stalo nejistým. Žaloba domáhající se určení podle ustanovení § 80 o. s. ř. nemůže být zpravidla opodstatněna tam, kde lze žalovat na splnění povinnosti [vizte např. rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 24. 2. 1971, sp. zn. 2 Cz 8/71, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 17, ročník 1972, nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 17/95, nebo stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2005, sp. zn. Pl. ÚS – st. 21/05].
44. Určovací žaloba má preventivní povahu a má za účel poskytnout ochranu právnímu postavení žalobce dříve, než dojde k porušení právního vztahu nebo práva; není proto opodstatněna tam, kde právní poměr nebo právo již byly porušeny a kde proto je právním prostředkem ochrany právního vztahu nebo práva žaloba o plnění. Vyslovený předpoklad však nelze chápat všeobecně. Prokáže-li žalobce, že má právní zájem na tom, aby bylo určeno určité právo nebo právní poměr, přestože by mohl žalovat přímo na splnění povinnosti, nelze mu určovací žalobu odepřít. Za nedovolenou - při možnosti žaloby na plnění - lze považovat určovací žalobu jen tam, kde by nesloužila potřebám praktického života, nýbrž jen vedla ke zbytečnému rozmnožování sporů. Jestliže se určením, že tu právní vztah nebo právo je či není, vytvoří pevný právní základ pro právní vztahy účastníků sporu a předejde se (může se předejít) tak případným dalším žalobám na plnění, je určovací žaloba přípustná [vizte např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 1997, sp. zn. 3 Cdon 1338/96, rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2006, sp. zn. 31 Cdo 1836/2005, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 53, ročník 2007, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 2. 2007, sp. zn. 21 Cdo 1207/2006].
45. Dospěje-li soud k závěru, že žalobce nemá na navrhovaném určení naléhavý právní zájem, je již vyloučeno, aby současně žalobu přezkoumával po věcné stránce [vizte např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 1996, sp. zn. 3 Cdon 1338/96, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1121/2011].
46. Soud I. stupně se tedy správně zabýval tím, zda na žalovaném určení svědčí žalobkyni naléhavý právní zájem, avšak nesprávně až poté, kdy žalobu po věcné stránce přezkoumal a uzavřel, že není důvodná.
47. Odvolací soud se proto prioritně zabýval tím, zda žalobkyni naléhavý právní zájem svědčí. Žalobkyně uzavřela pojistnou smlouvu původně na dobu 24 let, posléze dle následných dodatků dokonce do roku 2045. Tato doba dosud neuplynula. Nároku na pojistné plnění se žalobkyně domáhat prostřednictvím žaloby na plnění nemůže. Preventivní charakter žaloby na určení dle shora citované judikatury je proto zachován, rozhodnutí o žalobě vytvoří pevný právní základ pro právní vztahy účastnic, žalobkyně nebude v nejistotě, zda se pojistná smlouva při pojistné události naplní či nikoliv. Odvolací soud proto uzavřel, že žalobkyni naléhavý právní zájem svědčí. Ke stejnému závěru dospěl ostatně Městský soud v Praze i v usnesení ze dne 21. 1. 2022, č. j. 11 Co 6/2022-51, a v rozsudku ze dne 14. 7. 2022, č. j. 70 Co 208/2022-72.
48. Na tomto závěru nemůže ničeho změnit rozhodnutí finančního arbitra, který se zabýval toliko otázkou promlčení případných nároků na bezdůvodné obohacení a vzhledem k tomu, že ji shledal

Shodu s prvopisem potvrzuje D. B.

důvodnou, platnost či neplatnost pojistné smlouvy či její zánik právně neposuzoval.

49. Vzhledem k tomu, že pojistná smlouva byla uzavřena dne 31. 8. 2010, soud I. stupně správně s odkazem na § 3028 odst. 3 o. z. aplikoval zák. o pojistné smlouvě a obč. zák.
50. Dle § 37 odst. 1 obč. zák. právní úkon musí být učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně; jinak je neplatný.
51. Dle § 41 obč. zák. vztahuje-li se důvod neplatnosti jen na část právního úkonu, je neplatnou jen tato část, pokud z povahy právního úkonu nebo z jeho obsahu anebo z okolností, za nichž k němu došlo, nevyplývá, že tuto část nelze oddělit od ostatního obsahu.
52. Právní úkon je určitý, lze-li jeho obsah zjistit výkladem [vizte rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2006, sp. zn. 29 Odo 573/2005], tedy zde v kontextu nejen znění smlouvy samotné, ale i pojistných podmínek.
53. Dle § 2 zák. o pojistné smlouvě je pojistná smlouva smlouvou o finančních službách, ve které se pojistitel zavazuje v případě vzniku nahodilé události poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění a pojistník se zavazuje platit pojistiteli pojistné.
54. Odvolací soud při odvolacím jednání po provedeném dokazování seznámil strany s tím, že s ohledem na učiněná skutková zjištění se bude zabývat otázkou, zda pojistná smlouva byla vůbec platně sjednána, a to s ohledem na neurčitost jejích ujednání, a umožnil jim v tomto směru argumentovat. Strany se však nevyjádřily.
55. Odvolací soud shledal předmětnou pojistnou smlouvu o životním pojištění neplatnou pro neurčitost dle § 37 obč. zák., když absentuje konkrétní ujednání o výši rizikového pojistného za pojištění pro případ smrti. Výše rizikového pojistného nebyla ve smlouvě ujednána a nelze ji zjistit ani z VPP a DPP. Je-li v článku 1 bodu 1.7. DPP odkazováno na pojistné technické zásady pojistitele, nejde o dokument pojišťovny stanovící konkrétní sazby pojistného, nýbrž o souhrn zásad (metod, principů) užívaných v pojišťovací praxi. Takový odkaz je zcela neurčitý a de facto znamená, že výši rizikového pojistného neuvedenou ve smlouvě má určit sama žalovaná, aniž by byl ujednan způsob jejího určení. Ujednání o rizikovém pojistném není dle názoru odvolacího soudu od ostatního obsahu smlouvy oddělitelné, neboť jde o její esenciální součást charakterizující samotnou pojistnou smlouvu (§ 2 zák. o pojistné smlouvě). Bez určitého sjednání rizikového pojistného nelze určit vyplácenou kapitálovou hodnotu, tedy „poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění“. Neurčitost takto „sjednaného“ pojistného se tak dotýká celého smluvního vztahu. Jednak takto nebylo sjednáno životní pojištění jako takové (pokud není konkrétně sjednáno pojistné za základní pojištění pro případ smrti, není platně sjednáno ani toto pojištění samotné), jednak je nezjistitelné, jaká část běžného pojistného (po odečtení rizikového pojistného) má být investována do nákupu podílových jednotek, tedy investiční složky pojištění. Není-li ujednáno konkrétní rizikové pojistné nebo alespoň konkrétní způsob jeho výpočtu, nejde vůbec o pojištění, neboť celé běžné „pojistné“ by v takovém případě mělo být investováno a v případě sjednané události v budoucnu opět pojistníkovi vyplaceno. Popsané schéma, v němž absentuje rizikové pojistné, tak přestává být pojištěním, ale stává se spořicími produktem, jehož splatnost je vázána na podmínku smrti či dožití. Schází tak esenciální prvek pojištění, a to existence pojistného rizika. Neurčitost ujednání o rizikovém pojistném se tak promítá do relevantních aspektů smluvního vztahu účastníků. Toto ujednání proto nelze od ostatního obsahu pojistné smlouvy oddělit a způsobuje neplatnost pojistné smlouvy o životním pojištění. Jde přitom o neplatnost absolutní, k níž soud přihlíží z úřední povinnosti i bez návrhu stran [shodně rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 26. 4. 2019, č. j. 42 C97/2018-57, potvrzený rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 14. 11. 2019, č. j. 29 Co 420/2019-146, a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 7. 2022, č. j. 70 Co 208/2022-72].
56. Jde-li o pojištění pro případ nemoci při pobytu v nemocnici ve formě denní dávky a o úrazové pojištění, odvolací soud pro úplnost uvádí, že tato pojištění z důvodu neplacení pojistného zanikají,

Shodu s prvopisem potvrzuje D. B.

k jejich redukci ani nedochází.

57. Rozsudek soudu I. stupně, kterým byla žaloba zamítnuta, je proto věcně správný, ačkoli odvolací soud dospěl k témuž závěru z jiných důvodů. **Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně dle § 219 o. s. ř. potvrdil**, a to včetně nákladového výroku II.
58. Soud I. stupně nepochybil, pokud s odkazem na § 142 odst. 1 o. s. ř. přiznal zcela úspěšné žalované právo na náhradu nákladů řízení ve výši 8 712 Kč, sestávající z:
- odměny právního zástupce žalobce za 4 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, vyjádření z 15. 6. 2021, vyjádření z 14. 10. 2022, účast u jednání dne 8. 12. 2022) v plné výši dle § 7 a § 9 odst. 1 a dle § 11 odst. 1 písm. a), g) a h) vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), tj. 6 000 Kč [4 x 1 500 Kč];
 - náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 1, 3 advokátního tarifu za 4 úkony právní služby á 300 Kč, tj. 1 200 Kč [4 x 300 Kč];
 - náhrady ve výši 1 512 Kč za 21 % DPH z odměny a náhrad, tj. z částky podle § 137 odst. 3 písm. a) o. s. ř.
59. **Výrok o nákladech odvolacího řízení** se opírá o § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. V odvolacím řízení zcela úspěšná žalovaná má právo na jejich náhradu ve výši 4 356 Kč, sestávající z odměny za právní zastoupení za dva úkony – vyjádření k odvolání a účast při odvolacím jednání dne 21. 7. 2023 (§ 11 odst. 1 písm. d) a g) advokátního tarifu), ve výši 2 x 1 500 Kč (§ 7 ve spojení s § 9 odst. 1 advokátního tarifu) a ze dvou souvisejících paušálních náhrad hotových výdajů (§ 13 odst. 1, 3 advokátního tarifu) ve výši 2 x 300 Kč, vše navýšeno o 21 % DPH ve výši 756 Kč.
60. O povinnosti žalobkyně zaplatit náklady řízení k rukám právního zástupce žalované rozhodl odvolací soud podle § 211 a § 149 odst. 1 o. s. ř.
61. O lhůtě k plnění bylo rozhodnuto podle § 211 a § 160 odst. 1 věty před středníkem o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak [§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.]. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Praha 21. července 2023

JUDr. Iva Suneghová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje D. B.